

Aziz ve muhterem biçareler. Ruhzedeler. Sarhoşken bilip, ayıkken unutanlar. Pejmürde kavaşeler. Manasız terkiplerin manalı dengesizlikleri.

Yedi iklim, dört sakız. Hiç almıyorsun buralardan feyiz. Neden alayım? Kime sarayım? Kiminle yanayım ben bu aşka?

Okumanın insan beyinde meydana getirdiği tahribat. Birinci sebebi, kelimeleri dünyaya dair bir işaret olmaktan çıkarıp, kendi manalarını kendi oluşturan, kendilerinden mürekkep bir dünyaya hapsetmek. Sonunda kelimelerin anlamları sadece diğer kelimelere işaret etmeleri sanılıyor. Dünyaya dair anlamları kayboluyor ve *okuyan* insan da, dünyayı daha çok değil, daha az tanımaya başlıyor.

Burada arada sırada andığım gibi, insanların kültür namına meydana getirdikleri her şey tavus kuşunun kuyruğu cinsinden, belli normlara uyarak ilgi toplamayı hedefleyen faaliyetler. Tavus kuşunun kuyruğunun *amacı* ne kadar basitse, kültürlü insanın amacı da basit. Basit olmalı.

Bunu söyleyince kızarlar: *İndirgemecilik* diye bir laf var, öyle yapıyormuşuz. Neticede *sanat* dediğimiz şeyin temelinde, güzel olduğunu insanların da kabul ettiği (veya kabul ediyormuş gibi yaptığı) bir takım işler yok mu? Bu *güzellik* de ancak ilgi çekince anlam buluyor demek. İnsan olmasaydı, gökyüzü ne kadar güzel olursa olsun bir *sanat eseri* olmayacaktı, o halde insanın olmadığı yerde, bir sanattan bahsetmek de imkansız.

Bu *imkansızlık* adem mahiyetinde bir imkansızlık. *Sanat sanat içindir* diyen kişi de, bu sanatını çağdaşları olmasa veya aynı coğrafyada bulunmasa da insanların arasından kendini anlayacak biri olduğuna inanarak yapıyor. *Ben bir sanat yaptım ama kendim de beğenmedim* diyeni bilmiyorum.

-
3. binyılın ilk yıllarında, kendini kadın ve sanat murakabesine vermeye hazırlanan bir insan olarak, her akşam bir iki kelime yazmak istiyorum.

Konu olarak nedir? Shelley Kagan'ın *Ölüm* dersleri var, Yale'da. Onların son derslerini seyretmemiştim, onları seyrediyorum. Ölüm etrafında dönen felsefe dersleri. Aslında bütün felsefenin bir yerde böyle olması lazım, çünkü felsefe yapan da bunu ölüme *çare* olsun diye yapıyor bir yerde.

Diyor ki mesela, ölümden sonrası *yokluk* olduğuna göre, *olmayan bir şeyin kötülüğünden* bahsedebilir miyiz? Ölümün ertesinin yokluk olduğuna da aşağı yukarı kani olmuş olmalıyız önceki derslerde. Eğer ölümden sonrası yokluksa, evet, kötü bir durum yok, iyi de yok, herhangi bir durum yok çünkü. *Senden önceki milyarlarca yıl nasıl geçtiyse, senden sonraki milyarlarca yıl da öyle geçecek.*

Bununla beraber giderek giderek, *yokluk* nazariyesine mesafe koymaya başladım. Kendime bulduğum psikolojik *destektir* belki, zor zamanlarda insanların ölümün ertesinde her şeyi eşitleyen, hesapların denk geleceği bir zaman olduğuna inanmaya ihtiyacı var. Gerçi böyle bir zaman olmasa da muhtemelen şimdikinden farklı davranmayacağımı biliyorum ama var olduğuna kanaatim daha fazla.

En azından, bu yeryüzündeki konunun, bundan ibaret olmadığını ve her şeyin *hasbelkader* olmuş gibi görünmesinin bile *bir tuhaf* olduğunu düşünüyorum. Kusursuz cinayet gibi bu, kusursuzluğundan dolayı muhtemel katili buluyorsun. *Tanrı mükemmel olmasaydı, bir yerlerde parmak izi bırakırdı.*

Ancak Kagan'ın söylediğini de aşağı yukarı anlıyorum. Ölüm fikrinin ölümden sonra pek anlamı olduğunu sanmıyorum. Ölüm hayattayken, hayata dair bir anlam. Öldükten sonra insanın ölümle bir ilgisi de kalmıyor.